

# BoonBerichten

Mededelingen en berichten van het Louis Paul Boon Genootschap  
Nummer 147, juli 2020

## DROOM EN WERKELIJKHEID

### OP DE KAPELLEKENSBAAN

19 MAART 1979

Een droom ging in vervulling voor Louis Paul Boon toen zijn boeken *De Kapellekensbaan* en *Zomer te Ter-Muren* in 1979 voor het eerst werden gebundeld in één band door de Arbeiderspers. Het eerste exemplaar van dat boek werd overhandigd aan de schrijver op 19 maart 1979. Voor die gelegenheid was een gezelschap uit Nederland afgereisd naar de geboorteplaats van Boon om samen met Vlaamse collega's en vrienden van de schrijver een rondreis te maken door de stad.

Daarbij werd ook de kapel van Ter-Muren bezocht aan De Kapellekensbaan. Dat was in het werk van Boon wel de naam van deze weg langs de kapel, maar in werkelijkheid heette deze toen nog Termurenlaan en werd alleen in de volksmond De Kapellekensbaan genoemd. Na Boons dood werd de Termurenlaan omgedoopt in De Kapellekensbaan. De schrijver heeft deze weg tussen Aalst en Erembodegem uitvergroot tot het toneel voor de wereldgeschiedenis vanaf de jaren 1800-en-zoveel.

“Boons Kapellekensbaan is een literair universum, de andere baan is een strook asfalt met aan de ene kant een roodstenen muur voornamelijk, aan de andere kant wat braakliggend land en een rijtje huizen”.<sup>1</sup>

Door Paul Van den Abeele werden er foto's gemaakt van het gezelschap dat poseerde voor het kapelletje.<sup>2</sup>



Roland van Opbroecke, Maarten 't Hart, Gert Jan Hemmink, ?, Nico Scheepmaker, Louis Paul Boon, kleinzoon David, schuin achter Boon: Wim Zaal, Ton Koster en Martin Ros  
foto: Collectie Letterenhuis

Een van de foto's stond in het themanummer over Louis Paul Boon van literair tijdschrift *De Parelduiker*, bij het artikel over een rondwandeling door Aalst.<sup>3</sup> In het bijschrift wordt de foto gedateerd op 15 maart 1979, de verjaardag van Boon. In werkelijkheid vond de gelegenheid enkele dagen later plaats, namelijk op 19 maart.

De redactie van *De Parelduiker* zocht via haar Facebookpagina wie de man met snor en bril tussen Boon en Martin Ros zou kunnen zijn. Het blijkt een oude bekende: Ton Koster, destijds redacteur bij de Arbeiderspers. Nu missen we alleen nog de vrolijke krullenbol die tussen Gert Jan Hemmink en Nico Scheepmaker is te zien...

Deze identificatie vormde de aanleiding om dit Boonbericht te wijden aan deze dag. De erven van Paul Van den Abeele gaven toestemming om de foto's hier nog eens bij af te drukken. Boon-verzamelaar George Arys, die een goede vriend was van Louis, mocht die dag het eerste exemplaar aan Boon overhandigen en hij liet zijn eigen exemplaar signeren door de aanwezigen. De meesten schreven er ook een opdracht bij. Dat bijzondere exemplaar van *De Kapellekensbaan / Zomer te Ter-Muren* bevindt zich in de collectie van Gert Jan de Bruin, die andere grote Boon-verzamelaar en jarenlang bestuurslid van ons genootschap. Zijn vrouw Sanae maakte bijgaande foto's van de pagina's met handtekeningen en opdrachten.

De promotie-actie van De Arbeiderspers had succes: in verschillende kranten verschenen stukken over deze nieuwe uitgave en over de ontmoeting met de auteur in Aalst.

Boon intussen was in deze periode regelmatig ziek en zeer vermoeid. Als altijd snakte hij naar erkenning, maar zat hij tegelijkertijd niet te wachten op de beslommeringen die dat met zich meebracht. Waarschijnlijk zou hij liever met het gezelschap ergens in een lokale kroeg een pint zijn gaan drinken.

Het was toch al een drukke tijd voor Boon. Hij ontving de Driejaarlijkse Staatsprijs voor een schrijversloopbaan, waarvoor hij op 10 maart gehuldigd werd in kasteel Terlinden. Daar was een huldetoontentstelling ingericht met plastisch werk, boeken en manuscripten van de schrijver. De prijsuitreiking was op 15 maart in het Kasteel van Ham te Steenokkerzeel.

Hij legde de laatste hand aan het manuscript van *Eros en de eenzame man*, voor september werd *Het geuzenboek* beloofd en hij werkte aan een nieuw boek met de werktitel *De Kasteelheertjes*.

“Ondanks nierproblemen, toenemende hardhorigheid aan het linkeroor en occasionele somberte blijft de schrijver ook de volgende dagen zijn rol als gevierd auteur spelen. Op 19 maart staat hij klaar om uit de handen van dorpsgenoot Georges Arys, een notoir verzamelaar van Boonalia, het eerste exemplaar in ontvangst te nemen van de voor het eerst in één band gepresenteerde boeken over de Kapellekensbaan. AP-medewerkers Martin Ros en Gert Jan Hemmink hebben gezorgd voor een rijk gevuld programma dat 's middags begint met een ontvangst in De Borse van Amsterdam. In een toeristenbus wordt een twintigtal genodigden – familie en journalisten, onder wie de goede vriend Gaston Durnez, maar ook AP-auteurs als Maarten 't Hart en Nico Scheepmaker – meegenomen op een tocht door het Aalst van de schrijver: het kapelleken van Ter-Muren, de brouwerij Zeeberg, de rode wijk Mijlbeek, de straten tussen de Sint-Anna-laan en de Gentsesteenweg...

In zijn commentaren ontpopt Boon zich als een enigszins melancholische reisleider. ‘Bijna alles waarover ik geschreven heb, is afgebroken’, zo herhaalt hij in tal van varianten. Nadat de Boontentoonstelling in kasteel Terlinden is bezocht, wordt het gezelschap in goede luim naar restaurant Cottem te Erpe gevoerd, alwaar een voedzame maaltijd wacht.

Georges Arys vervult zijn opdracht. Boon dankt, is zichtbaar gelukkig met het vuistdikke boek en laat iedereen zijn vingers zien, die krom staan van de permanente schrijfkrimp.”<sup>4</sup>

Ben Haveman schreef in De Volkskrant op zaterdag 24 maart over het bezoek aan Aalst die dag:

“Boon: “Geluk en sterkte heb ik op een dag als vandaag wel nodig”, en hij laat zijn ogen dwalen wat hulpeloos naar zijn vrouw Jeanneke, naar kleinzoon David en naar buurman George Arys, de postbode uit Erembodegem die alle eerste drukken en herdrukken bezit die er maar van Boons werk zijn vervaardigd. Niet omdat hij iets van literatuur zou verstaan, o nee, maar gewoon omdat Boontje een beste buurman is, en omdat ge toch een hobby moet hebben.”

“De tocht naar de Kapellekensbaan verloopt niet zonder weemoed. “Wat moet ik zeggen: hier stond dit en hier stond dat? Alles is afgebroken”, zucht Boon, voordat hij achter de micro in de touringcar plaatsneemt. Met de weeïge geur uit nabije fabrieksschoorstenen nog in de neusgaten laat het gezelschap zich wijzen: daar, bij het dranklokaal met de illustere naam Club Shakespeare, daar was het geboortehuis van Pieter Daens; de broer van priester Alfons Daens (Donsj, zeggen ze in Aalst) die in de politiek ging om de Vlaamse arbeider van zijn knechtschap te bevrijden met zijn Donsjsisme.”



Het hele gezelschap poseert voor de kapel van Ter-Muren. Louis Paul Boon met Jeanneke en kleinzoon David in het midden. Gert Jan Hemmink toont het tweeluik De Kapellekensbaan / Zomer te Ter-Muren foto: Paul Van den Abeele

“In dezelfde kapel uit zijn boek onthult de schrijver dat hij zoveel jaar na het schrijven van *De Kapellekensbaan* een ontdekking deed in politiearchieven:

“In hetzelfde huis hier vlakbij waar ik Ondineke laat geboren worden woonde het dochtertje van anarchisten dat diefstallen in Aalst pleegde om aan geld te komen voor wapens. Dat was ten tijde van de Russische revolutie. Op dat huis stond geschreven: Hier bewaart men de sleutel van de kapel. Het meisje, dat was verwekt door een politiecommissaris die de anarchisten moest vervolgen, stal ook geld in het kapelleke.”

“Even later stuiven de schrijvers M. 't Hart, N. Scheepmaker en A. Nuis jolig over de oprijlaan achter een bal aan. Boons kleinzoon David staat in het doel. “Kijk”, zegt Louis Paul Boon en toont een lichtelijk vergroei-de handpalm. “Komt van het schrijven.” Altijd met de stylo, want zo'n mechaniek raakt hij niet aan. Zijn Jeanneke tikt alles voor hem uit.”

“Hij werkt aan een roman en in het najaar verschijnt Boons nieuwste boek: *Het Geuzenboek*, het door de historici verwaarloosde hoofdstuk van de rol der Zuidnederlandse geuzen.

“De bosgeuzen van Vlaanderen hebben zeker een zo grote rol gespeeld als de watergeuzen in het Noorden. Willem de Zwijger heeft hen laten vallen om zijn bezittingen in Breda veilig te stellen. Wij zijn sukkelaars geworden in het zuiden, en stilaan in bloed ten onder gaan”, zegt Boon bewogen.”<sup>5</sup>



Louis Paul Boon op de *Kapellekensbaan* met schuin achter hem Georges Arys

foto: Paul Van den Abeele

Gaston Durnez op 21 maart 1979 in *De Standaard*:

“Een oude droom van Louis Paul Boon is, kort na de Staatsprijs ter Bekroning van een Schrijversloopbaan, in vervulling gegaan. De Nederlandse uitgeverijen Arbeiderspers en Querido hebben met vereende krachten een turf van 932 goed bedrukte pagina's geproduceerd waarin *De Kapellekensbaan* en het vervolg *Zomer te Ter-Muren* voor het eerst samen staan. “Een zee, een plas, een chaos, een bak specie die van een stelling naar beneden kwakt”, zoals Boon zijn werk zelf heeft getypeerd, is een stevig gebonden, keurig gepresenteerd boek geworden.”

“En nu maar vlug (her)lezen om na te gaan of niet alleen de restaurerende uitgevers gelijk hebben maar ook zij die verklaren dat Boon reeds vijftieng jaar geleden voor dit werk de Staatsprijs had moeten krijgen. De eerste bladzijden sleurden ons alvast weer mee tot een gat in de nacht en gaven ons de indruk: de échte Boon is en blijft de Kapellekens-Boon!”<sup>6</sup>

Roelof van Gelder in *NRC* van 23 maart 1979:

“Na de *Kapellekensbaan* hobbelde het voort over de kasseien naar het kasteel Ter Linden, het vroegere verblijf van een garenbaron uit de streek. Nu dient het als expositieruimte. Werk van en over Boon was er tentoongesteld en een selectie van zijn tekeningen en schilderijen.

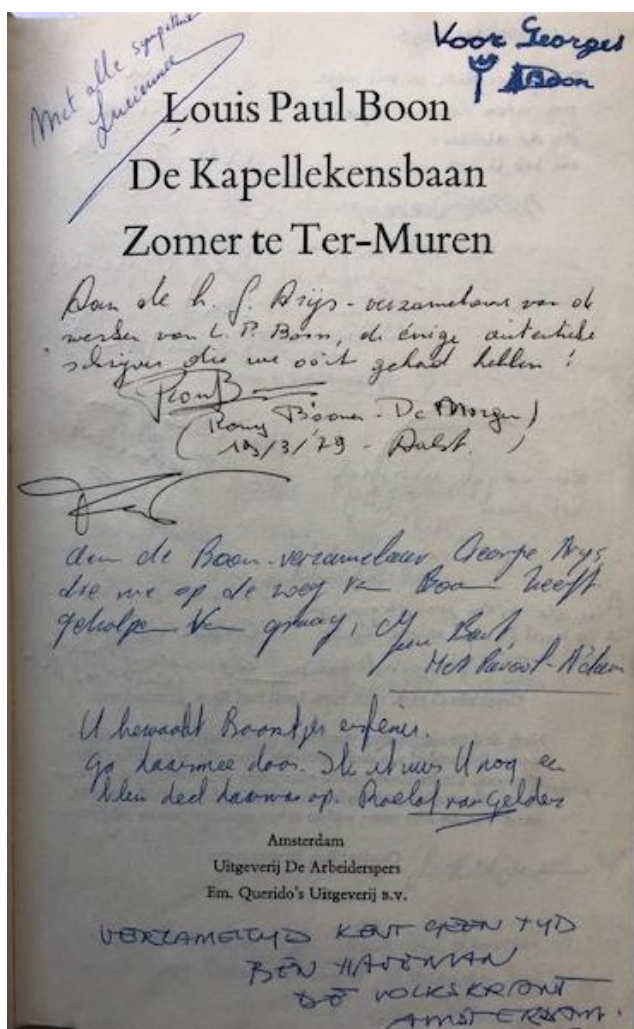
Boon heeft er nooit een geheim van gemaakt dat hij liever schilder was geworden, maar dat hij als schilder was “ontspoord”. “In mijn literaire werk maak ik schilderijen met woorden”, verklaarde hij eens.”

“George Arijs, nabuur van Boon en postman te Brussel, die Boon tijdens een politieke bijeenkomst eens had horen spreken en die sedertdien alles van Boon is gaan verzamelen, overhandigde de schrijver het eerste exemplaar. Deze plechtigheid ging gepaard met een driedubbele klapzouen waarna Boon de inleiding van het boek voorlas.

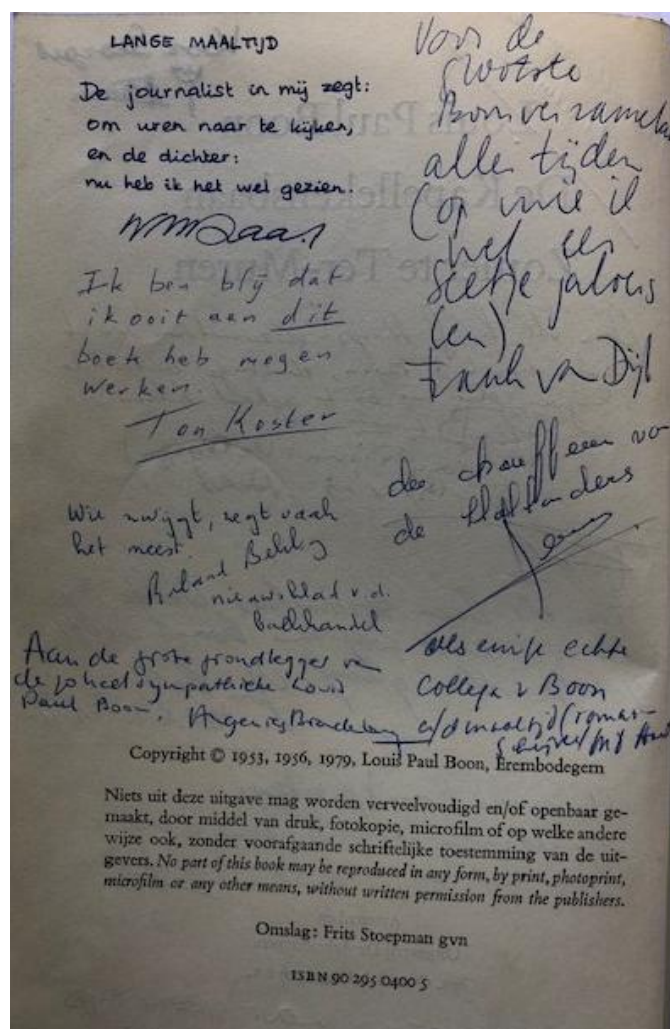
Bij dat voorlezen toonde Boon wie hij was: strijdbaar en gevoelig tegelijk. Boon is een zachtmoedig en bescheiden mens: de roem is hem niet naar het hoofd gestegen. Hij is wel trots op de pil die deze integrale uitgave is geworden, maar hij spreekt het vermoeden uit dat er over tien jaar toch weer een andere uitgave zal komen, dat er dan uit moet wat er nu instaat en dat er in moet wat hij dan zal willen toevoegen.”<sup>7</sup>

Frank van Dijl in *Het Vrije Volk* op 3 april 1979:

“Het is natuurlijk elk jaar een Boon jaar, maar ik zou 1979 nadrukkelijk het Boonjaar willen noemen,” zei uitgever Martin Ros onlangs in het Belgische Aalst. Met een luxe touringcar was een gezelschap Nederlandse schrijvers en journalisten naar Vlaanderen gereisd om de zojuist zevenenzestig jaar oud geworden schrijver Louis Paul Boon te fêteren. Ros memoreerde dat Boontje voor de vierde achtereenvolgende maal is voorgedragen voor de Nobelprijs, waarmee hij het aantal voordrachten van Van Schendel en Vestdijk — die hem ook niet kregen — heeft overtroffen.”<sup>8</sup>



Titelpagina van de Kapellekensbaan / Zomer te Ter-Muren, exemplaar uit de collectie Georges Arys, nu in bezit van Gert Jan de Bruin. Lucienne, de schoondochter van Boon, en kleinzoon David signeerden bovenaan. Voorts gesigneerd en van opdrachten voorzien door onder andere de journalisten Jan Bart Klaster, Roelof van Gelder en Ben Haveman



Opdrachten van o.a. Wim Zaal, Ton Koster ("Ik ben blij dat ik ooit aan dit boek heb mogen werken") en Frank van Dijk ("Voor de grootste Boonverzamelaar aller tijden, op wie ik wel een beetje jaloeers ben").

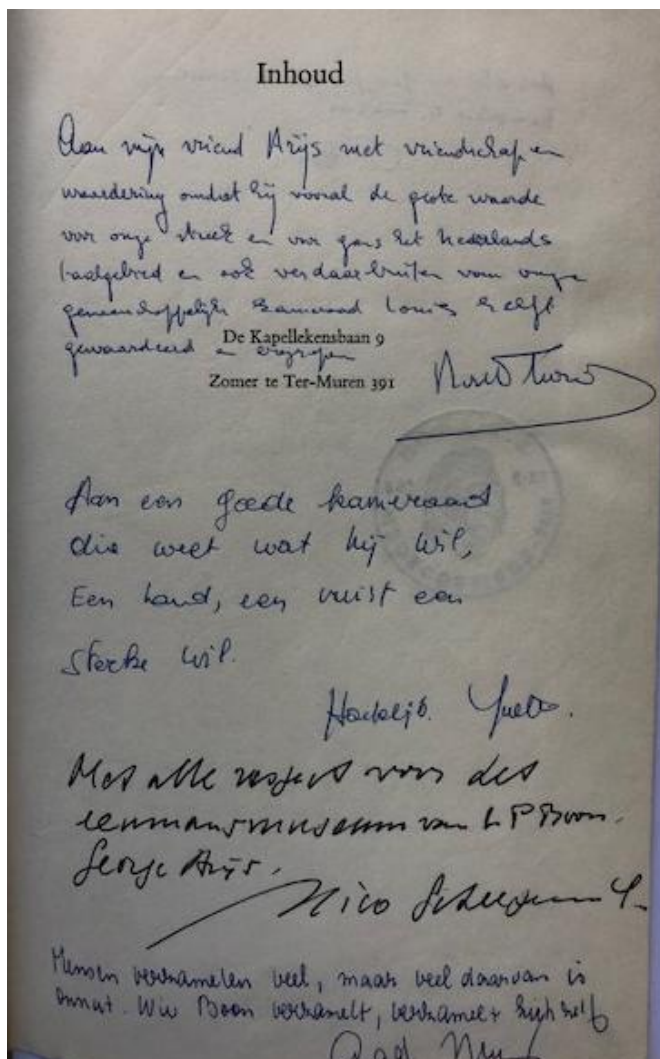
Maarten 't Hart schrijft: "als enige echte collega v Boon a/d maaltijd" (romanschrijver M 't Hart)

Ook de chauffeur van het Hollandse gezelschap signeerde.

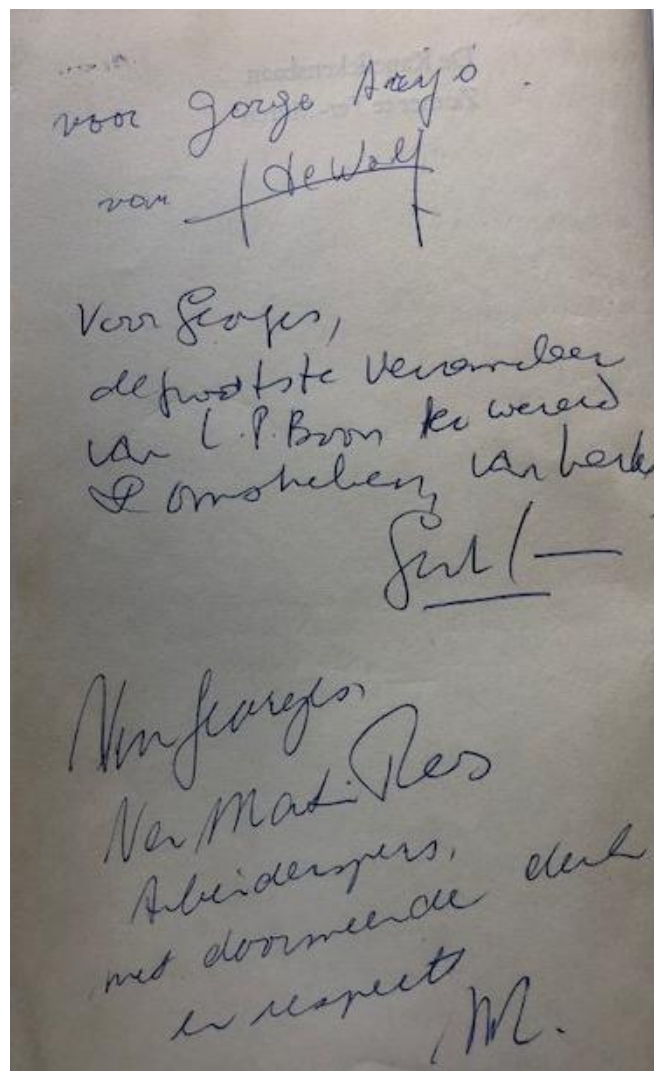
Nico Scheepmaker in Nieuwsblad van het Noorden, 22 maart 1979: "Boon zegt dat hij aan lezen, naast het schrijven, niet meer toe komt. Hugo Claus, zijn collega in de galerij van grote Vlaamse schrijvers, leest, zo zegt Boontje, juist alles, omdat hij zeker wil weten dat hij zelf niet iets schrijft dat al eens door een ander geschreven is. Boontje is daar blijkbaar in 1946 al van af gekomen, van die dwanghandeling, want in dat jaar verscheen zijn roman "Vergeten straat", die aanvankelijk begon met spelende kinderen, die hun bal tegen een muur gooiden. Hij was bezig dat boek te schrijven toen iemand hem aanriep William Faulkner te lezen, omdat diens werk precies in zijn straatje zou passen: "Helemaal jouw stijl!" Hij had nooit iets van Faulkner gelezen, maar ontdekte toen dat het eerste het beste boek dat hij van de Amerikaan ter hand nam, begon met spelende kinderen die een bal tegen een muur gooiden. Boontje heeft zijn begin van "Vergeten straat" toen spoorlags veranderd, en Faulkner onmiddellijk weggegooid. Maarten 't Hart, kenner van Faulkner en de rest van de wereldliteratuur, wist meteen te melden dat het om "The Sound and the Fury" ging." <sup>9</sup>

George Arys (1924-2001) had een enorme Booncollectie aangelegd en hij had nagenoeg alle drukken van alle boeken van Boon. Maar hij verzamelde ook tijdschriftbijdragen en alles wat maar met Boon te maken had. Hij liet alles door Boon signeren en die schreef er vaak ook een opdracht bij. Boon heeft zelf eens geschreven dat de verzamelaar soms kwam opdagen met iets dat hij zelf niet eens bezat en dat hij dan zeggen moest "Hee, heb ik dat ook nog geschreven?"

"Voor Hemmink en voor alle mensen op de uitgeverij, aan wie hij zijn Aryseuforie had overgebracht, stond vast dat Georges betrokken zou worden in het feest rond de eerste integrale uitgave in één band van de eerste drukken van *De Kapellekensbaan* en *Zomer te Ter-Muren* waarover Boontje mij op 26 mei 1978 nog schreef: 'Ben vooral ontzettend gelukkig met Kapellekensbaan en Zomer te Ter-Muren in één band, want "Zomer" is steeds een achteruitgeduwd jongetje geweest, alhoewel ikzelf het beter vind dan de Kapellekensbaan.' (...) Georges was er de hele dag bij. Hij zag er verreweg het sjiekst uit, hij hield bijna de hele dag een imposante bruiloftshoed op." <sup>10</sup>



Opdrachten van o.a. Nico Scheepmaker ("Met alle respect voor dit eenmansmuseum van L P Boon George Arys") en Aad Nuis ("Mensen verzamelen veel, maar veel daarvan is onnut. Wie Boon verzamelt, verzamelt zichzelf")



Pagina gesigneerd door Jeanne de Wolf (Jeanneke), de vrouw van Louis. Met opdrachten van Martin Ros en Gert Jan Hemmink: "Voor Georges, de grootste verzamelaar van L.P. Boon ter wereld & omstreken"

Gert Jan Hemmink en Martin Ros spraken met Georges Arys over zijn ontmoeting met de schrijver in 1964 toen hem gevraagd werd om Louis Paul Boon te benaderen of hij op de kandidatenlijst wilde komen van de Belgische Socialistische Partij (BSP).

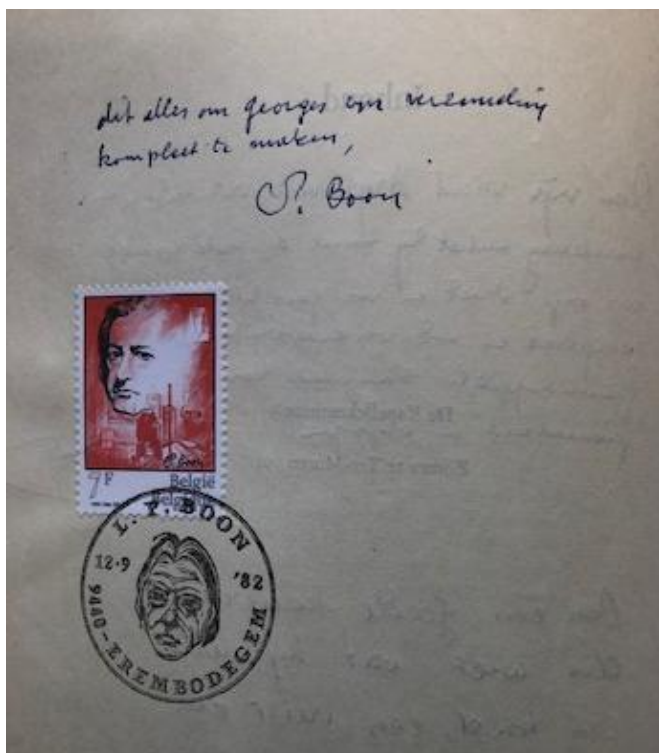
"Het was mij een hele eer dit verzoek bij Boon te mogen gaan doen. Ik woonde vlak bij hem in de buurt en we hadden elkaar door de jaren heen wel eens gezien maar nooit gesproken. Ik kende en las zijn boeken niet. Op zekere avond gingen de voorzitter, de secretaris en ik naar Vogelenzang. We hebben de hele avond zitten praten, maar geen woord over de politiek. Ik nam me één ding toen meteen voor: ik ga de boeken van Louis Paul Boon lezen want de mens die zo praat heeft ook veel op te schrijven." <sup>11</sup>

Jan Bart Klaster van Het Parool sprak op die gedenkwaardige dag, zoveel jaren later, met Georges ('Sjors') Arys toen deze postman uit Erembodegem aan de schrijver het eerste exemplaar mocht overhandigen van *De Kapellekensbaan/Zomer te Ter-Muren*:

"Georges is de grootste Boon-verzamelaar ter wereld. Geen eerste druk, geen vertaling in het Deens of Tsjechisch, geen krante-artikel of foto ontgaat hem. Hij snelt ermee naar Boontje, die tweehonderd meter van zijn huis woont en laat alles van diens handtekening voorzien.

'Ik ken Louis al lang. Hij was in 1958 op de lijst van socialistische partij. In 1964 wilden wij hem weer. Ik zat in het partijbestuur. Boon was op de televisie geweest; hij was bekend. De secretaris zou naar hem gaan om te vragen. Ik wilde mee. Nadien dacht ik: als hij zo goed schrijft als hij spreekt, moet het een goede zijn. Dan heb ik dus met verzamelen aangevangen. Het was aan de late kant, ja. Die allervroegste dingen heb ik niet; die heeft alleen Boon zelf. Zijn werk heb ik lang niet altijd begrepen. Ik ben dan toch een eenvoudig mens, die geen studie heeft gedaan.

"De voorstad groeit" en "Mijn kleine oorlog" zijn mij het liefst, de andere lees ik zeker, maar ik heb er minder inzicht in, ze zijn moeilijker voor mij." <sup>12</sup>



Pagina gesignd door Louis Paul Boon en van opdracht voorzien:

*"Dit alles om Georges zijn verzameling compleet te maken".*

*De Boon herdenkingspostzegel werd later aangebracht en van poststempel uit Erembodegem voorzien.*

Boon-verzamelaar Gert Jan Hemmink signeerde het boek voor die andere verzamelaar Georges Arys. Na diens overlijden werd zijn collectie geveild en kwam het boek opnieuw terecht bij een groot verzamelaar: Gert Jan de Bruin.

Wat niemand nog kon bevroeden op die feestelijke 19<sup>e</sup> maart 1979 is dat Louis Paul Boon twee maanden later zou overlijden, gezeten aan zijn schrijftafel, werkend aan een nieuw boek...

George Arys in het Boon-herdenkingsnummer van Maatstaf in 1980:

*"Wat was hij hartelijk en onvooringenomen! Hij was soms ook wat piekerig en zorgelijk. Maar nooit voor zijn onmiddellijke omgeving. Dat zorgelijke heeft ook wel samengehangen met zijn drankzucht. Maar de laatste tijd ging het toch goed met hem, dacht ik. Zijn dood blijft een heel groot gat."* <sup>13</sup>

Noten:

1. André Dumont  
Van Boelvaar Poef naar De Kapellekensbaan: een route langs gedenkwaardige plaatsen van De Kapellekensbaan en het leven van Louis Paul Boon uitgave van het Louis Paul Boon Genootschap Stichting Isengrimus, 2003, p. 17
2. De tijd stilzetten omheen Louis Paul Boon: foto's van Paul Van den Abeele uitgave van het Louis Paul Boon Genootschap Stichting Isengrimus, 2010, p. 32-34

3. Bert Ummelen  
Aalst, Boon en de vergankelijkheid.  
Wandeling door de stad van Louis Paul Boon  
De Parelduiker, themanummer Louis Paul Boon,  
Jaargang 25 (2020) nummer 1, p. 9
4. Album Louis Paul Boon: een leven in woord en beeld.  
Met een chronologie van Boons leven en werk door  
Kris Humbeek, Meulenhoff/Manteau, 2008, p. 380
5. Ben Haveman  
'Was ik maar niet zo beroemd'  
De Volkskrant, 24 maart 1979
6. Gaston Durnez  
Echte Boon op de Kapellekensbaan  
De Standaard, 21 maart 1979
7. Roelof van Gelder  
L.P. Boon: 'Ik ben schilder met woorden'  
NRC, 23 maart 1979
8. Frank van Dijn  
Schrijver Louis Paul Boon: 'Was ik maar nooit  
beroemd geworden'  
Het Vrije Volk, 3 april 1979
9. Nico Scheepmaker  
Spek en eieren  
Nieuwsblad van het Noorden, 22 maart 1979
10. Martin Ros  
Verzamelaars  
In: Maatstaf mei/juni 1980 (Boon-nummer), p. 153
11. Gert Jan Hemmink en Martin Ros  
In gesprek met Georges Arys  
In: Maatstaf mei/juni 1980 (Boon-nummer), p. 155
12. Jan Bart Klaster  
Een dagje naar Aalst met de auteur van 'De Kapellekensbaan'  
Parool, 23 maart 1979
13. Gert Jan Hemmink en Martin Ros  
In gesprek met Georges Arys  
In: Maatstaf mei/juni 1980 (Boon-nummer), p. 160

## BoonBerichten

*De onregelmatig verschijnende BoonBerichten worden uitgebracht onder verantwoordelijkheid van het bestuur.*

*Samenstelling en redactie: Erik van Veen*

*Bestuur:*

Luckas Vander Taelen (voorzitter), Wim Dijkstra en Luc Geeroms (ondervoorzitters), Herman Verlint (secretaris), Erna De Ridder (nieuwsgeving), Erik van Veen (website en BoonBerichten) en Bert Ummelen.

De Erven Boon zijn adviseur van het bestuur.

*Secretariaat:*

Herman Verlint  
Willy la Croixstraat 41  
1069 PB Amsterdam  
Nederland  
+31 (0)20 6100999 / +31 (0)6 45679098

mail@lpboon.net

*Bankrekening: BE36068200494781 t.n.v. L.P. Boon Genootschap, Oude Vismarkt 13, 9300 Aalst, België*